

Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali

tegen

Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Mededinging — Douane-expediteurs — Begrip onderneming en ondernemersvereniging — Besluit van ondernemersvereniging — Vaststelling van tarieven — Overheidsregeling — Toepasselijkheid van artikel 85, lid 1, EG-Verdrag (thans artikel 81 EG)”

Arrest van het Gerecht (Vijfde kamer — uitgebreid) van 30 maart 2000 . . . II-1810

Samenvatting van het arrest

1. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Onderneming — Begrip*
[EG-Verdrag, art. 85 (thans art. 81 EG)]
2. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Overeenkomsten tussen ondernemingen of ondernemersverenigingen — Nationale beroepsorganisatie waarin alle douane-expediteurs zijn verenigd — Vaststelling van tarieven voor beroepsverrichtingen — Besluiten van ondernemersvereniging*
[EG-Verdrag, art. 85 (thans art. 81 EG)]

3. *Mededinging — Gemeenschapsregels — Materiële werkingssfeer — Gedraging voorgeschreven door overheidsmaatregelen — Daarvan uitgesloten — Voorwaarden — Nationale wettelijke regeling die vaststelling van eenvormig tarief door organisatie van vertegenwoordigers van douane-expediteurs voorschrijft*
[EG-Verdrag, art. 85 (thans art. 81 EG)]
4. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Ongunstige beïnvloeding van handel tussen lidstaten — Vaststelling door nationale beroepsorganisatie van eenvormig en bindend tarief voor alle douane-expediteurs*
[EG-Verdrag, art. 85 (thans art. 81 EG)]

1. Het begrip onderneming in de zin van artikel 85 van het Verdrag (thans artikel 81 EG) omvat elke eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd. Onder economische activiteit wordt verstaan iedere activiteit bestaande in het aanbieden van goederen en diensten op een bepaalde markt.

(cf. punt 36)

2. Aangezien het werk van douane-expediteurs een economische activiteit is, en de douane-expediteurs dus als ondernemingen in de zin van artikel 85 (thans artikel 81 EG) moeten worden beschouwd, moet een beroepsorganisatie waarin de vertegenwoordigers van het beroep zijn verenigd, worden beschouwd als een ondernemersvereniging in de zin van dat artikel, zonder dat haar publiekrechtelijke aard in de weg staat aan de toepassing ervan.

Aangezien naar nationaal recht de leden van een dergelijke organisatie

niet als onafhankelijke deskundigen kunnen worden aangemerkt en zij niet verplicht zijn om bij de vaststelling van de tarieven behalve met de belangen van de ondernemingen of ondernemersverenigingen die hen hebben benoemd, ook met het algemeen belang of met de belangen van ondernemingen van andere sectoren of van de gebruikers van de betrokken diensten rekening te houden, moeten de besluiten waarbij die organisatie de tarieven voor beroepsverrichtingen vaststelt, bovendien niet worden beschouwd als overheidsbesluiten waarmee die organisatie overheidsfuncties vervult, maar als besluiten van een ondernemersvereniging die onder de werkingssfeer van artikel 85, lid 1, van het Verdrag kunnen vallen.

(cf. punten 39, 55-56)

3. De artikelen 85 en 86 van het Verdrag (thans artikelen 81 EG en 82 EG) hebben alleen betrekking op de mededinging versturende gedragingen waartoe de ondernemingen op eigen initiatief hebben besloten. Indien een de

mededinging verstorende gedraging door een nationale wettelijke regeling aan de ondernemingen wordt opgelegd, of indien deze wettelijke regeling een rechtskader creëert dat zelf iedere mogelijkheid van concurrerend gedrag door deze ondernemingen uitsluit, zijn de artikelen 85 en 86 niet van toepassing. In een dergelijke situatie vindt de beperking van de mededinging niet haar oorsprong in autonome gedragingen van de ondernemingen, zoals in deze bepalingen besloten ligt. Daarentegen kunnen de artikelen 85 en 86 van het Verdrag van toepassing zijn indien blijkt dat de nationale wettelijke regeling ruimte laat voor mededinging die door autonome gedragingen van de ondernemingen kan worden verhinderd, beperkt of vervalst. Bovendien wordt de mogelijkheid om een bepaalde de mededinging verstorende gedraging van de werkingssfeer van artikel 85, lid 1, van het Verdrag uit te sluiten op grond dat zij door de bestaande nationale wettelijke regeling aan de betrokken ondernemingen is opgelegd, of elke mogelijkheid om nog te concurreren ongedaan heeft gemaakt, door de communautaire rechterlijke instanties restrictief toegepast.

Wanneer een nationale wettelijke regeling die een beroepsorganisatie waarin alle vertegenwoordigers van de douane-expediteurs zijn verenigd, de vaststelling van een eenvormig en bindend tarief voorschrijft, belangrijke mededingingsbeperkingen bevat en een echte prijsconcurrentie door de douane-expediteurs moeilijk maakt, belet zij toch niet het voortbestaan van een zekere mededinging die kan worden belemmerd, beperkt of vervalst door autonome gedragingen van laatstgenoem-

den, voorzover zij niet voorziet in bepaalde prijsniveaus of -plafonds waarvan bij de vaststelling van het tarief moet worden uitgaan, en geen criteria vaststelt, op basis waarvan die beroepsorganisatie dat tarief moet opstellen.

Voorzover een dergelijke organisatie over een handelingsruimte beschikt bij de vervulling van de verplichtingen die haar zijn opgelegd door de nationale wettelijke regeling volgens welke zij had kunnen en moeten handelen op een wijze die de bestaande mededinging niet beperkt, kunnen de mededinging beperkende gevolgen van een door haar vastgesteld tarief hun oorsprong in haar gedragingen vinden.

(cf. punten 58-62, 72)

4. De besluiten waarbij een beroepsorganisatie waarin alle vertegenwoordigers van de douane-expediteurs van een lidstaat zijn verenigd, een eenvormig en bindend tarief voor alle douane-expediteurs heeft vastgesteld, kunnen de handel tussen de lidstaten ongunstig beïnvloeden, ook na de totstandkoming van de interne markt, omdat verschillende soorten invoer- of uitvoertransacties met goederen binnen de Gemeenschap nog steeds het vervullen van de douaneformaliteiten kunnen vereisen.

(cf. punten 81, 83)